

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eginhartvs De Vita Caroli Magni, Animadversionibvs Illvstratvs

Bessel, Friedrich
Reinhard, Johann Friedrich

Helmeftadii, 1667

Animadversiones Ad Cap. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10996

MS. cons.
Eulis.

refet, & nullis existentibus causis spreto mariti fratre, sub Desyderii regis Longobardorum patrocinium se cum liberis suis * offerret. † Et Carolomannus quidem post 5. administratum communiter biennio regnum, morbo decessit: CAROLUS autem, fratre defuncto, consensu omnium Francorum rex constituitur.

ANIMADVERSIONES

AD CAP. III.

Per auctoritatem Romani Pontificis] Consilium opinor intelligit: quomodo Monachus Egolismensis, *Vita Caroli M. p. 233.* Franci, inquit, cum consilio Domini Papa Zachariae & Nobilium Romanorum, Deo volente, uno consensu & una voluntate elevarunt sibi in Regem Pipinum Pium, Filium Caroli Martelli. Neque interpretationem hanc evertunt eaque *cap. 1.* dixerat, jussu Stephani Papa depositum esse Hildericum. Nam confirmatio illa potius fuerat sententiae Francorum quam *jussio*. Scio his & aliis locis Pontificum adulatorum niti, ut Papae jus & electionis & depositionis Regum vindicent, quemadmodum videre est in Vasquio *illustr. controvers. cap. 8 n. 28.* Bellarm. *lib. v. de Rom. Pontif. cap. 1.* Molina *de iustit. & iur. disput. xxix. §. 30.* aliisque innumeris. Sed horum machinationibus masculè se jam olim opposuere Guilielmus Occam, Marsilius Patavinus, Flacius Illyricus, Goldastus, alique, de quibus infra *ad cap. xxviii.*

Cum per xv. annos, aut amplius, Francis imperaret] Octodecim annos, ac paulò amplius, post ejectionem ad regiam dignitatem, Francis imperasse Pipinum, disertè tradit Ado Viennen. *at. 6. p. 208.* & ante eum Sigebertus ad ann. 750. Quibus praevidere Regino *lib. 11.* Lambert Schaffnaburg. ac Marian. Scotus, qui *ann. 768.* Pipinum obiisse scribunt, mensè, quantum colligo, Septembri, cum *ann. 750.* ex eorundem relatione ad regnum euectus fuisset. At verò si Annales Fuldenses sequamur, per 16. annos regnasse videbitur Pipinus. Hi enim initium regni ad *ann. 752.* collocant, quibus consentit Herm. Contractus, licet *ann. 15.* duntaxat ipse numeret, & Abb. Staden. *ad ann. 752.* Neque difficultatem tollit *Codex Florentinus*, in quo distinctè scriptum *cum per xv. annos & eo amplius Francis solus imperaret.* Neminem enim locum Regni, nisi antequam Rex constitutus esset, habuit Pipinus. Quamobrem aut ab anno 752. hoc est ab unctioe Stephani, (quam & supra *l. 1.* respexisse Auctorem dicebamus) ad ann.

ad ann. 768. exclusivè numerandi sunt anni : quomodo Auctor Chronicæ Belgici, ex Hugone de S. Victore, fol. 38. aut præferenda aliorum Historicorum sententia Chronologica veritati propior.

Finito Aquitanico bello] Diuturni hujus belli causa fuerat, quod res Ecclesiasticas, sub manu Pipini constitutas, turbârat waifarius. Sigebertus ad ann. 758. VVaiferus filius Eudonis Dux Aquitanix res Francorum (sic lego, non ut vulgo *Rex*) injustè vexando iram Pipini incurrit. Ante hunc Regino ad ann. 760. Pipinus Rex cernens VVaifarium Ducem Aquitanorum minime consentire, ut iustitias faceret Ecclesiis, quæ erant in Franciâ, de rebus & possessionibus illarum, quæ in suo Ducatu erant, iniit consilium cum Francis, ut iter pergeret in Aquitaniam, & supra dictas iustitias quareret. Hæc ille. Primum itaque foedere ficto consentire VVaiferus, mox sententia mutatâ rebellare, & injuriam Francis inferre cœpit, quæ res Pipinum ad Aquitaniam vastandam invitavit. Demum anno 768. VVaifarius à suis malorum pertæsis, in gratiam Pipini perimitur. Quo facto Pipinus victoriam consecutus non multò tamen post fato ipse fungitur, anno scilicet 768. VIII. Kal. Octobr. ut est apud Adelmum Benedictinum. Vir miræ audaciæ, qui hostes suos aggrediendo statim conterebat, quo elogio eum exornat Paulus Diac. *de Gest. Long. lib. vi. c. 37.*

Cum summa difficultate concordia] Adeo difficile est in societate Imperii concordiam servari. Lucan. Lib. I. v. 92. *Nulla fides regni sociis.* Senec. in Agamemnon. v. 299. *Nec regna socium ferre nec tedæ sciunt.* Carfilis in *Responsis*: τὴ ἀκωνίωτον βασιλεία. Ante hos omnes Ennius: *Nulla sancta societas nec fides regni est,* seu ut versum constituit Vossius Castigat. in *Fragm. Ennii* p. 53. *Nulla est societas sancta regni nec fides.* Similiter Curt. x. 9. 1. Justin. xi. 12. 15. alique innumeri: cuius rei rationem scitam reddit Tullius *lib. 1. de offic. c. 26* Sed nost alium commentaria non constipamus. De re ipsa Gabriel Bucelinus, Monachus non indiligens, *part. 1. Germaniæ*, nescio unde commemorat, collisos ann. 769. Carolum & Carlomannum super divisione regnorum, ac difficulter à Bertradâ matre Salusias transgressa compositos. Nisi ad Adelmum fortassis respexit ann. 770. ex quo tamen tale quid vix colligas.

Uxor eius cum filiis] Paria Sigebertus ad ann. 771. *Uxor eius cum filiis, & Anthario Franco, ad Desiderium Regem Italia confugit.* At quæ cum filiis, si Bertha Regina filiam Desiderii anno 770. demum ex Italia Carolomanno sociandam adduxit, testibus *Annal. Fuld.* & is sequenti statim anno, 2. Non. Decembr. mortem oppetiit. An geminos uno partu edidisse credemus? an verò ex anteriori matrimonio liberos secum habuit? Certè unius

filii mentionem videtur facere, idem quem dixi Sigebertus *ad ann. 774.* ubi de Verona à Carolo M. capta disserit: *in qua inquit, Antharius Francus, cum Vxore Carolomanni, & filius eius latens se cum eis Regi dedit.* Nisi malis hæc de Antharii filio accipere. Berthæ nomen eidem attribuit, nescio cuius auctoritate fretus Christian. Matthiæ *Theat. Hist. in Carol. p. 8 20.* nisi vitiosa Annalium Pitheæanorum scriptura deceptus est, quâ de infra *cap. xviii.* Complures ergo filias habuit Desiderius, unam quæ Carolo M. nupserat, alteram quæ Carolomanno, tertiam quæ Thasiloni juncta erat, quartam denique Adelpergam, quam in matrimonio habuit Archis, Beneventi Princeps, ut scribit Leo Marficanus, Episcopus Hostiensis, *Chronici Casinensis lib. 1. c. xvii.*

Post administratum communiter biennio regnum) Hanc computationem nec series temporum, nec fides Historicorum admittit. Etenim non biennio, cum Carolo regnum administrasse Carolomannum, sed quadriennio agnoscit Herm. Contractus, *Chron. ad ann. 768.* itemque Aventinus *lib. iv. p. 187.* Tribus autem annis cum fratre regnasse, Albertus Stadenſis *ad ann. 769.* (qui tamen sui immemor Eginharti biennium paulo ante proposuerat) ac Gobelinus Persona *at. 6. c. 38. p. 186.* ut & Collector *Chronici Belgici fol. 38.* tradunt. Quam Sententiam proculdubio ex veteribus hauserunt. Sane Lambertus Schaffnaburg. Regino Prumiensis, Sigebertus, & ante hos annalium Nuenarii, ac Pitheæi Conditores, eorum temporum maximè gnari, regnum Carolomanni ann. 768. auspicantur, & mox ad ann. 771. decurrentem terminant. Nescio an rem componat Marian. Scotus, qui *lib. iii. at. 6. ad ann. 770.* demum generalem Francorum conventum super divisione Regni inter Carolum & Carolomannum collocat, ut biennium suum extundere possit. Sed si morte statim Pipini Synodum instituere Primores regni Francici, ut veteres observant, non est ut dicamus biennium præterfluxisse integrum, antequam publico consensu, regni facta est inter Fratres divisio. Quid quod jam contra Hunaldum Anno 769. invocatus est frater, in parte regni constitutus à Carolo, juxta Adelmum, Reginonem, alios. Cerrè in veteratum in Eginharto oportet esse mendum, cum Poëta vetus, *de Caroli Vita lib. V. v. 181.* clarè biennij meminert:

Annis sic geminis decesserat ille peractis,

Et regnum soli iure datur Carolo.

Scriptus etiam Codex *Bibliotheca Medicea,* itemque Albertus Stadenſis, & Conradus à Lichtenaw præferunt. Nihilominus tamen aut substituen-

dum

dum erit in Nostro, post administratum communiter triennio regnum; aut fides reliquorum omnium in suspensionem trahenda.

CAPVT IV.

1. CAROLUS autem, frate defuncto, consensu om-
2. nium Francorum rex constituitur. † De cuius nativitate atque infantia, vel etiam pueritia, quia neque scriptis usquam * aliquid declaratum est, nec quisquam modo superesse invenitur, qui horum se dicat habere notitiam, scribere ineptum iudicans, ad actus & mores, cæterasque vitæ illius partes explicandas ac demonstrandas, omissis incognitis transire disposui, ita tamen, ut primò res gestas & domi & foris, deinde mores & studia ejus, tum de regni administratione & fine narrando, nihil de iis * quæ cognitu vel digna vel necessaria sunt, prætermittam.

* N. ac R. aliquando.

* Cod. Flor. qua condita, vel digesta, vel nec. Perperam.

ANIMADVERSIONES

AD CAP. IV.

Decuius nativitate] Multa pridem super tempore ac loco natalium Caroli inter Eruditos agitata sunt. Quanquam de tempore tanta lis non sit, cum plerique Carolum anno 742. cum Lamberto Schaffnaburg. ac Sigefrido Presbytero, *Epit. lib. 1.* scribant, & quidem 28. Ian. si quibusdam credimus. De incunabilis autem Caroli etiam inter Germanos non convenit. Nam quod Galli apud se natum iactitant, pridem explosum est à Sebastiano Münstero: & clare Æneas Piccolomineus, *lib. de Statu Europa sub Friderico 111. cap. 31.* Carolus, inquit, quamvis Gallia potiretur imperio, Germanus tamen fuit, in Germania natus alitusque. Quod argumentum fusius pertractavit VVimpheling in *Epit. Germ. cap. 22.* Coeterum Joh. Aventinus *lib. 14. Annal. Bojar. fol. 186.* & Petrus Appianus, *Carlsburgum* in Bavaria fuisse putant: inducti Veteri libro versibus antiquis more majorum confecto: alii *Brabantis* vendicant, ut Emond. de Dynter, Philippi II. Ducis Burgundix Secretarius. Denique sunt qui *Ingelhemium*, vicum prope Moguntiam, cunas Carolo dedisse asserant, quæ opinio communior est, probata Theodorico Niemio, Jacobo Spigelio, *notis ad lib. VIII, Guntheri p. 396.* doctissimoque Malinckrotio, *de Archiepiscopatibus, part. 1. p. 7.* Gabriel Bucel-

rusis